

ZÁPISKY ZE SPRÁVNĚHO LESA

TEXT
A FOTO:
JOSEF
VELEK

Jsou lidé zdraví, lidé „jakkž. takž zdraví“ a lidé nemocní – tři kategorie cestujících ve třech třídách jakéhosi „životního“ rychlíku. Každý usiluje o místenku v té pohodlnější třídě a takovému zdražilemu přestupu za jízdy se říká rehabilitace, neboli navrácení původních schopností a vlastností. Někdy postací léky a postel, jindy je třeba celý štáb zkušených lékařů a zdravotních sester a dům plný tělocvičen, bazénů a přístrojů. Tomu domu se potom říká rehabilitační ústav a největší z největších je u nás v Kladruzech u Vlašimi. Ročně se tam vysílá na dva tisíce nejtěžších pacientů, z nichž se devadesát procentům onen přestup zdraží. Dobrý výsledek na jeden rehabilitační ústav. Kladrubský areál obklopuje stohektarový les. Pacienti na vozíčkách i bez nich poitékají pouze kolem hracích drah minigolfu, na hřištích a na nádvorí s lekninovým rybníčkem, protože do lesa nechťeli vstoupit ani zdravý člověk.

A tak tedy vznikl před třemi léty brontosauří nápad zvaný „lesopark v Kladruzech“. Pokus proměnit ne-

průchodný hvozď v kulturní les, vybudovat v něm stezky pro pěší pacienty i široké rovní cestě pro vozíčkáře, připravit řadu zákoutí s tělocvičnami pod širým nebem, posilovací veslařskou dráhu na lesním rybníku a lyžařský svah, cyklistické stezky pro pacienty i pro děti zaměstnanců ústavu. Připravit v lese intimní posezení, kde může o návštěvnických dnech posedět dvojice manželů, snoubenců i parta přátel. Zatím se všechna tato hle setkání těší u zmíněných lekninů a moc pohody v nich léčby hraje důležitou roli a spolurozhoduje o úspěchu či neúspěchu rehabilitace.

Nápad s lesoparkem vznikl v Mezinárodním roce invalidů. I ti největší optimisté však odhadli práci s tím spojenou na čtyři, pět let. Budiž, řekl jsem si, zrodí se alespoň důkaz, že nejsme „kampanňová“ generace, že dobré myšlenky mohou a musí přetrvávat.

Rehabilitační ústav v Kladruzech nabídl muže, který bude vše řídit. Česká státní pojišťovna dala finanční prostředky. Krajský projektový ústav dal projektanty. Ale

sonálu se tito lesní lidé, kteří zrána mizeli v lese a objevovali se pouze v čase jídla, zdáli být zašifovanou partou rekreatantů. Ale čas hrál na naše strany. Dnes se otevírají první úseky cest a podezření zmizelo. Nové cesty užívá někdo a pracuje-li některý týden místo třiceti lesních lidí dva-ct, objevují se naopak obavy, zda-li ten dobrý nápad nějak předčasně nekonečí.

Loňský systém víkendových brigád se moc neosvědčil a tak jsme letos vypsalí od června do září týdenní a čtrnáctidenní turnusy. Požádali jsme, aby přijeli ti z vás, kdo chtějí poznat kamarády, společně se pobavit, ale také poctivě pracovat. A kteří neutečou z Kladruhu po prvním mozolu nebo po prvním zavolání tety z nedaleké Prahy. Přesně takoví lidé přijeli a léto proběhlo bez jediné vady na kráse.

Dopisy, které se vsíjí na stola Pavla Harkého – dříve pacienta a dnes pracovníka RUP pověřeného řízením výstavby lesoparku, jsou pěkným počtením ve vzpomínkách, po-dnech mýtily trasy cest a snad všechna jména, co jsou v kalendáři, za rok opět

v Kladruzech objeví. Zadržmo pracovat o své dělnické dovolené nebo učitelských či studentských prázdninách, jako letos... Slibili jsme v Mladém světě, že do Kladruhu přijedeme na večerní besedy, že zaskočíme na kus řeči v lese. Ten skok je síce sedmidesátikilometrový jedním směrem, ale slib jsme splnili. Někdy jsme poseděli při besedách do půlnoci, jindy jsme za zvukem sekýr a pil brouzdali tím správným lesem, který se kolem kladrubského ústavu rodí.

Letos přijelo (a ještě do konce října přijede) celkem 520 brigádníků. Jsme v půli cesty, tři roky práce jsou za námi, tři před námi. Mezi debatami o ochraně životního prostředí a přírody jsme v Kladruzech pokládali otázky – „Co považujete za Kladrubskou mzdu?“ Kvůli zjištění co si odtud odvezíte kromě odrazku s Brontosauřem a poděkování Pavla Harkého a ředitele MUDr. Jiřího Kříže za metry lesních cest a hektary vycištěného lesa.

Olga z Brna: Pociť, že jsem udělala něco pro druhého, kdo se ocitl ve špatné situaci

a může se trápit, že už ho všichni odepasali. **Petr z Plzně:** Překvapení, když jsem se ocitl mezi dvěma správnými holkami, o kterých platí, že nejsou Manon co chce mamou.

Jana z Karlových Varů: Nádherná parta lidí, kteří se neznali... Byla jsem na dvou letních brigádách, ale to byli studenti jako já a teď je mi jasné, že když se člověk naopak sejde s kluky z lodí a z huti a z učitelských míst a třeba co někde jezdí jako řidiči nebo jsou ve výzkumá-cích, je to úplně něco jiného. **Karel ze Znojma:** Moje kladrubská mzda?... No, trapné, ale užitečné poznání, že je dobré vyjet alespoň na jeden instruktorský, aby člověk uměl zorganizovat nějakou hru nebo nějakou kolektivní zábavu, když to vázne. V našem turnusu byl jen jeden takový člověk a my z něho doslova vycucali všechno, co znal...

Věra z Rakovníka: Moji mzdu je strašná sranda, jestli smíš slovo v Mladáku napsat. Fakt, třeba při tom předvádění pověsti českých

je vždy někdo doma nebo se brzo vrátí!

Alice z Prahy: Bezvadnej vzduch, mně už ty pražský ozóny lezou na nervy. A do průdušek...

Renata ze Šumperka: Odvážim si nepřijemně poznání, že těžký úraz, který člověka postihne, ho i psychicky poznamená. Myslela jsem, že se tady budeme vic s pacienty kamarádit.

Jirka z Roudnice: Trapné zjištění, že mám chromé ruce a že se na kytaru nenaučím a nenaučím, i když to se mnou holky držely celý večer.

Franta z Gottwaldova: Poznat, že peníze nejsou všechno.

Helena z Brna: Odvážim si splněný slib, který jsem dala bráchovi Petrovi. On se tady léčil, a když v Mladáku čet tu vyzvu, tak říkal, že mu to fakt scházelo. A tak jsem mu slíbila, že tady za něho čtrnáct dní odmakám...

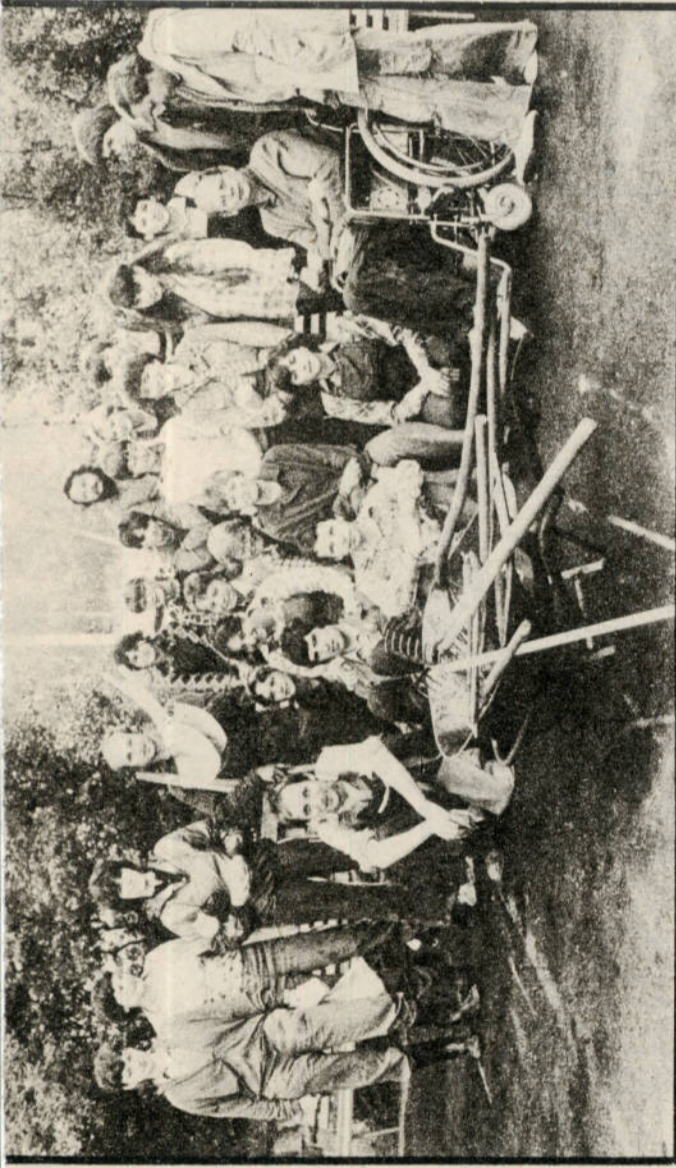
Laco ze Žiliny: Mám notes plný adres nových kamarádů. A víš, co mi třeba řekla Marie z jižních Čech, když mi do něho psala adresu?... Rek-la, zastav se kdykoliv, u nás je vždy někdo doma nebo se brzo vrátí!

13. až 20. červen. Do Kladruhu se na první týdenní turnus nastěhoval kousek studené válcovny Východoslovenských železáren: přijel předseda ZO SSM Laco s manželkou Annou, Stefan s manželkou Mariou a „sólant“ Anton. Nezištně přivezli a nabídl vlastní motorovou pilu – takový tuzevový majetek se jak známo nepůjčuje ani vlastnímu bratru, aby ostarost list neutrpěla... Stefan je povoláním lesník a tak trasy lesních cest rostly před očima. Valcírám sekundovali: Anička ze zdravotnické školy v Bratislavě a prodavačka květin Mariana od tamtéž, Hana, Taťána a Helena z přírodovědecké fakulty v Brně, rosničky Daniela a Eva z meteorologické služby v pražské Ruzyni a šest dalších děvčát a kluků. Deset hektarů vycištěného lesa s přípravnými pracemi vzbudila cest zůsta-... těhle paně. A také legendární hav kolem pohádek na aktuální téma v po-

27. červen až 4. červenec. Věra o Stáňa z karlovarské zdravotní školy, gymnazistky Kateřina, Hana o Stáňa z Havířova, Jana o Sylvie z Ostravy-Hrabůvky a Květa z Ledče, potom knihovnice Zuzana a Taťána z Brna, Alena a Jitka ze zemědělské školy ve Vyskové, Katari na ze zahraničního obchodu z Bratislavy. Veterinář Vráta z Hodonína, stavař Honza z Prahy, Dušan z VUT v Brně, a dalších 12 kluků a děvčát přijelo na druhý týdenní turnus, kterému věnovali dovolenou nebo prázdniny. Začaly se budovat první metry lesních cest, připravila se stavební skládka šetrku. U lesního rybníka uvolnily sekýry a pily paseku zarostlou křovím, na níž se vyhloubí dvě ramena veslařských drah. Podobně jako v předchozím případě se čas trávil v bazénu, na hřištích, při kytarách na „baráku“. Chybějí organizátoři kolektivního volného času. Všichni litovali, že ne-

4. až 18. červenec. Na první čtrnáctidenní turnus svěřil Pavel Horký kolektiv dvěma instruktory: Janě z Čerčan a Cestmírovi z Brna. Udržbar Luboš ze Svatobořic, svaďlenky Hanka a Renata z Červeného Kostelce, elektrikář Franta z Otkovic, gymnazistky Jana a Blanka z Plzně, Pavlína z Frenštátu, Dáša z Ostravy, Monika z Prahy, Ivana ze Stramberka a dalších dvacet děvčat a kluků se dalo dohromady za dva dny. Týden zůstali v Kladruběch bez dozoru a sokovali kdekoho: dokončili 700 metrů cest, což znamená vykopat „kuř“ hluboký 20 cm, zavést jej štěrkem, utáhnout válcem, navést pra chodit, prolít ji vodou, aby zatekla do spár, potom znovu utáhnout válcem a usadit obrubníky (recept na výkon: vstávali v pět, z lesa přišli jen na snídani a na oběd a večer posunuli na sedmou hodinu večer). Mají za to ve stejném složení zajištěných čtrnáct dní příští rok a o to jim šlo... Jinak: hlavně byli v bazénu a na minigolfu; instruktorka Jana, řečená Mimino, předeem vyhotovila, rozmnožila a rozeslala zpěvniček a tak se vyuka melodii a kytarových akordů těšila mimořádnému zájmu.

18. červenec až 1. srpen. Druhý čtrnáctidenní turnus s „lipnickým“ začátkem: instruktory si pozvali účastníky na pět různých železničních zastávek v kraji, kam každý přinesl útržek dopisu, jehož příkazy se měla skupina řídit. Padesát kilometrů šlapání a her je přivedlo do Kladru, kde hry pokračovaly večer co večer čtrnáct dní. Nejoblíbenější byly veřejné proslovy na vylované téma „Mumie“, celovečerní drama inspirované Šípkovou Růženkou, ve kterém si zahrál každý, kdo dokázal vstoupit do děje vyprávěného český a slovensky Editou. Přijeli bratislavské vysokoškolačky – ekonomky Zdena, Lubica, Daniela a Eva, horník Pavel z Ostravy, technik Tonda z Brna, chemik Láďa z Prahy, student Petr z Oděsy, Radka, Daniela a Milada z gymnázia v Čáslavi, sklářka Iva z Trebechovic a desítka dalších. Učitelka mateřské školy Jindra z Brna, řečená Pipina, byla instruktorkou spolu s Lumírem, Cochtou a Lyskou. Turnus měl smůlu na počasí a tak se přecházelo z budování cest na čištění lesa a na přípravu zeminy k úpravě okolí cest. Bronitosaurům přijel na jejich „prázdniny s Kladrubem“ zahrát recesi „Barel-rock“ studentů veterinářů z Brna.

1. až 15. srpen. Jirka Pastuch, kapitan říčního remorkéru CSPLO, pozval na prvních čtrnáct srpnových dní do Kladru nejvíce pracanty z loňska a vybudovali 150 metrů cest mezi třemi lomy, kde bylo třeba na třech tisících kolečkách přivést a na valečcích přivážit asi 250 tun lomového kamene k vybudování tarasu pro cestu. Přijel chemik Vláška ze Semtína, závozník Vašek z Kladna, kabelář Aleš a valčíř Jirka od tamtéž, železniční opravář Vláška z Plzně, důstojník Zdeněk z Martina, čtyři studentky architektury z Brna, zvané „Dračičky“: Zuzana, Pavla, Iva, Zuzana. Dále gymnazistky z Kyjova Hana, Iva, Jana a Ivana, potom Alice z elektrotřafkuly v Praze, Helena z řad vychovatelek v dětském domově v Kladně a další. Z předcházího turnusu zůstal učitel Cestmír; Miro z Plzně s Wandou z Bratislavy zase o něco dřív odjeli na svazáckou Lipnici... Nastudovalo se drama „Staré pověsti české – jak je neznáte“ a hrálo se na nádvoří pro pacienty a zaměstnance ústavu, s velkým úspěchem. Dokončený úsek lesní cesty se jako „Horká stezka“ v sobotu otevřel za přítomnosti Studia mladých a Mladého světa, přičemž stejný den potom vyvrcholil sněmovaním „magořů“ v originálních kostýmech a s referáty na sverázna témata...

15. až 29. srpen. Turnus se málem rozpadl, protože týden před jeho zahájením odřekli pro nemoc tři ze čtyř instruktůrů. Obětavě tedy zůstali z předcházího kolektivu (a tím obětovali i zbytek své dovolené) říční kapitan Jirka a voják Zdeněk; Jirka ale musel v neděli dojet k Bratislavě pro dvouletého syna Pavla, jemuž končilo smlouvené babičino hlídání a přivést ho jako maskota do Kladru... Sjeli se prakticky sami gymnazisté, středoškolačky – ekonomové a zdravotníci: Sárka, Olga, Lenka, Jana, Hana ze Sumperka, Monika, Radka, Ilona z Mladé Boleslavi, Olga a Iva z pražské Zatlanky; potom Eva a Darina z olomoucké univerzity, Josef ze školního statku v Sumperku a další. Počasí se vydarilo, rostly další desítky metrů lesních cest, které Medvěď a Chozé zavázeli štěrkem a válcovali. Hodně večer se proubovalo na vážnou notu, třeba zda má mladý člověk stát za svým názorem, nebo se přizpůsobovat okolnostem; tyto spory „být Brunem nebo Gallileem“ končily porážkou Galileů... Hanka-Tkanička z Benešova držela prim v kytarových hrátkách, jako po celé léto se začínalo budičkem v půl sedmé, běháním v lese a jinými formami rozcvíčky těla, soutěžní rozcvíčkou ducha a pak se už jelo s kolečky na snídani...